

23

Vastaus valtuutettu Terhi Koulumiehen kysymykseen eläkeläisten ja yksinäisten vanhusten toimeentulo-ongelmista

HEL 2012-006743 T 00 00 03

Sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan vastaus

Valtuutettu Terhi Koulumies kysyy onko kaupunki havainnut toimeentulo-ongelmien lisääntymistä pienituloisten eläkeläisten ja yksinäisten vanhusten keskuudessa sekä miten heidän tarvitsemansa apu voitaisiin varmistaa.

Vastauksena sosiaali- ja terveystointa johtava apulaiskaupunginjohtaja toteaa sosiaaliviraston antaman lausunnon mukaisesti seuraavaa:

Helsingissä yli 65-vuotiaiden toimeentulotuen asiakkaiden määrä on pieni. Vuonna 2011 toimeentulotukea sai 2363 yli 65-vuotiasta, mikä on 5,7 % kaikista toimeentulotuen saajista.

Takuueläkeuudistuksen tultua voimaan 1.3.2011 monella eläkeläisellä päättyi oikeus toimeentulotukena myönnettäviin julkisiin terveydenhuollon menoihin. Tämä oli ennakoitavissa, koska uudistus liittyy yleiseen pyrkimykseen korottaa ensisijaisia etuuksia, jotta kansalaisten ei tarvitse turvautua viimesijaiseen sosiaaliturvan muotoon, toimeentulotukeen. Uudistus on ollut vaikuttamassa siihen, että vanhukset ottavat aiempaa harvemmin yhteyttä sosiaalitoimeen taloudellisissa asioissa. Näin ollen mahdollisuudet havainnoida vanhusten taloudellisia tilanteita ovat heikentyneet. Kaikki ikäihmiset eivät ole vanhusten palvelujen sosiaali- ja lähityön asiakkaita, joten tieto ei välity myöskään heidän kauttaan.

Kotihoidon työntekijät tapaavat työssään vanhukset, joille palvelut tuodaan kotiin. Palveluita ovat kotisairaanhoido ja kotipalvelu tukipalveluineen. Tukipalveluihin kuuluu myös ateriapalvelu, joka voidaan toteuttaa kotiin tuotuina valmiina kuumina ja kylminä aterioina tai Menuumat-ateria-automaatin aterioina. Aterioiden ottoa automaattista voidaan säädellä siten, että saman vuorokauden aikana ei ole mahdollista syödä lukuisia aterioita. Menuumat on samanhintainen kuin perinteinen ateriapalvelu. Kotihoidon maksujen määrittelyssä ja toimeentulotuen määrää laskettaessa käytetään erilaista tulopohjaa. Tästä syystä kotihoidon työntekijän on vaikea saada käsitystä vanhuksen kokonaistaloudellisesta tilanteesta, ja tieto mahdollisesta taloudellisesta tiukkuudesta ei välity sosiaalitoimen työntekijälle.

Vanhusten taloudellisen ahdingon pimentoon jääminen on varteenotettava uhka. Sosiaali- ja terveystoimen yhdistäminen antaa luontevan ti-

23.05.2012

laisuuden tiivistää kotihoidon ja toimeentulotuen työntekijöiden asiakas-
kaskohtaista yhteistyötä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1

[Valtuutettu Terhi Koulumiehen kysymys](#)

Vastaus valtuutettu Kati Peltolan kysymykseen kotihoidon palvelujen turvaamisesta

HEL 2012-007069 T 00 00 03

Sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan vastaus

Kysymyksessä tiedustellaan kotihoidon voimavarojen riittävyttä ja palvelujen turvaamista.

Yhdistyneen kotihoidon aikana vuosina 2005–2011 on panostettu voimakkaasti työntekijöiden rekrytointiin. Vakanssien määrä on kasvanut 18 % (1492–1764) ja vakinaisen henkilöstön osuus vakansseista on 90 %, eli suurempi kuin koko terveyskeskuksessa (86 %). Avoimia vakansseja ei pidetä tyhjinä. Kotihoidossa tarvitaan ajoittain sijaisia ja kotihoito tekee jatkuvasti yhteistyötä Seuren kanssa sopivien sijaisten löytämiseksi.

Asiakkaan saaman kotihoidon sisältö perustuu hänen palvelutarpeeseensa ja yhdessä asiakkaan ja omaisen tai läheisen kanssa laadittuun hoitosuunnitelmaan. Hoitosuunnitelmaa muutetaan asiakkaan voinnin ja kuntoisuuden mukaan ja se päivitetään vähintään puolivuositain. Kotihoidon laadullisia painopisteitä ovat asiakkaiden toiminta- ja liikkumiskyvyn ylläpitäminen, hyvä ravitsemus ja oikea lääkitys. Työntekijöiden hyvinvointia seurataan vuosittain työhyvinvointikyselyssä, jossa kotihoidon tulokset noudattelevat koko terveyskeskuksen tuloksia.

Työvoimaa vuokrattaessa ja asiakaspalveluja ostettaessa ulkopuolisilta tuottajilta, asiakkaita kuullaan palvelujen laadusta. Mikäli poikkeamia tai vääriä käytöksiä esiintyy toiminnassa, ryhdytään toimenpiteisiin; näitä voivat olla neuvottelut, ostojen lakkauttaminen tai jopa rikosilmoitus.

Valtakunnalliset linjaukset puoltavat edelleen vanhuspalvelujen rakennemuutosta eli siirtymistä laitospalveluista asumisesta kodinomaisiin asumismuotoihin kotiin ja palvelutaloihin. Ikäihmisten palvelujen laatusuosituksen mukaan yli 75-vuotiaista palvelujen piirissä olevista 13–14 % tulisi olla säännöllisen kotihoidon asiakkaita (vähintään yksi käynti viikossa). Helsingin kaupungin kotihoidossa vastaava prosenttiluku oli 12,4 vuoden 2011 lopussa. Vastaavasti suosituksen mukaan laitospaikkojen osuuden tulisi olla 3 %, Helsingissä se oli 4,2 %. Palveluasumisessa valtakunnallinen tavoite on 5-6 %, Helsingissä se oli vuoden 2011 lopussa 6,3 %. Rakennemuutos vaatii Helsingissä edelleen kotihoidon lisäämistä ja kohdentamista enemmän hoitoa vaativiin asiakkaisiin sekä laitospaikkojen ja palveluasumisen vähentämistä.

Kotihoidon asiakaskäyntien määrä on vuosina 2005–2011 kasvanut 1,5 miljoonasta 2,2 miljoonaan (47 %) ja asiakkaiden kokonaismäärä 15 000:stä 17 300:een (15,3 %). Asiakaskunta on muuttunut hoitoisuudeltaan raskaammaksi ja käyntejä on tarvittu enemmän. Jatkossa toiminnan kotihoitopainotteisuus on otettava huomioon voimavaroja kohdenettaessa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 [Valtuutettu Kati Peltolan kysymys](#)

25

Vastaus valtuutettu Seija Muurisen kysymykseen kaupunkiasumisen tiivistämisestä lisäkerrosten rakentamisella ja esteettömyyden edistämisestä

HEL 2012-007311 T 00 00 03

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan vastaus

Valtuutettu Muurinen toteaa mm., että Helsingissä on useita 1960- ja 1970-luvuilla rakennettuja lähiöitä, joissa kerrostaloissa on vain kolme kerrosta. Hän kysyy, aikooko Helsingin kaupunki tiivistää edelleen kaupunkiasumista vauhdittamalla lisäkerrosten rakentamista kerrostaloihin ja edistää esteettömyyttä uusien kerrosten myötä kannattaviksi muuttuvien hissien rakentamisella.

Kysymys koskee erittäin tärkeää asuntoalueiden kehittämisen ja täydennysrakentamisen tapaa - rakennusten korottamista lisä rakentamisen yhtenä vaihtoehtona. Sen etuja verrattuna muihin ratkaisuihin on piha-alueen säilyminen väljempänä ja hissien rakentaminen. Vaikka asuttavana olevaan taloon puuttuminen toisikin jonkin verran rakennusaikaista haittaa, menetelmää voidaan pitää kokonaisuutena arvostellen erittäin kannatettavana. Rakennusten korottamiseksi ryhdytään kaavan muuttamiseen tai poikkeamisratkaisun valmistelemiseen välittömästi, kun asunto- tai kiinteistöyhtiö sellaista esittää.

Taloyhtiö teettää ensin rakennushankkeesta ns. viitesuunnitelman, joka sisältää mm. asemapiirroksen lähialueineen, julkisivuhahmotelmat, uusien asuntojen pohjaratkaisut ym. osana asemakaavan muutosprosessia ja tekee sitten kaupungille asemakaavan muutoshakemuksen. Hakemusvaiheessa tulee olla selvitettyä myös korottamiseen liittyvät tekniset seikat.

Tunnetuin onnistuneesta korotushankkeesta on kaupungin oman Heka-Laajasalo Oy:n jo valmistunut täydennysrakennushanke Gunillantiellä. Myllypuron Alakiventiellä puolestaan on eräs yksityisen asunto-osakeyhtiön korotushankkeen kaavanmuutos tulossa valtuuston käsiteltäväksi kesäkuussa. Tässä tapauksessa kuusikerroksista asuinrakennusta korotetaan kahdella kerroksella.

On oletettavaa, että pysäköinnin järjestäminen muodostuu haasteelliseksi joissakin täydennysrakentamistilanteissa. Kaupungin asuintonttien 7.2.2012 hyväksytyn uuden autopaikkamäärien laskentaohjeen mukaan pysäköinnin suunnittelussa otetaan huomioon mm. nykyinen paikkojen määrä, pysyväisluonteisesti alhainen autonomistus ja joukko liikenteen palvelutaso. Näitä tekijöitä on otettu huomioon mm. edellä kuvatussa Myllypuron kaavahankkeessa.

Kaupunki tukee täydennysrakentamista myös maankäytösopimusmenettelyin ja täydennysrakentamiskorvausmenettelyin. Omistustonteilla maankäytösopimusneuvotteluihin ryhdytään vasta, kun kaavamuutoksesta saatava hyöty ylittää 1 milj. euroa. Vastaavasti vuokratonteilla kaupunki maksaa vuokralaiselle korvauksen, jonka suuruus vaihtelee 1/3 - 2/3:aan kaavamuutoksen tuomasta rakennusoikeuden nettoarvon noususta.

Viimeisten kolmen vuoden aikana taloyhtiöt ovat tiedustelleet lähes sadan kerrostalotontin rakennusoikeuden lisäämismahdollisuuksia. Yksityisistä yhtiöistä kymmenkunta on jättänyt kaavamuutoshakemuksen, jonka perusteella niiden tonteille ollaan laatimassa asemakaavan muutosta. Näistä osa on korottamishankkeita, mm. Konalaan ja Mellunmäkeen.

Jotta lisärakentamishankkeiden aikataulua voidaan nopeuttaa, on kaupunkisuunnitteluvirastossa valmisteltu mahdollisuutta käsitellä nämä hankkeet asemakaavan muutosten asemesta poikkeamismenettelyssä, jollaiseen laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta (1257/2010) antaa mahdollisuuden. Tätä menettelyä tukeva kaupunkisuunnittelun johtosäännön muutos on tulossa kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn alkusyksystä.

Kaupunki haluaa auttaa täydennysrakentamiseen ryhtyviä ohjeilla kaavoitukseen ja poikkeamiseen liittyvistä periaatteista ja menettelytavoista, taloyhtiöiden tarvittavista päätöksistä ja rakentamista vauhdittamaan tarkoitettua täydennysrakentamiskorvauksesta. Ne toimivat yhtiöiden sisällä käytävän keskustelun tukena.

Kaupunki suunnittelee myös infopakettia täydennysrakentamista käsitteleville nettisivuilleen. Infopakettiin kootaan yhteistyössä kiinteistöliiton kanssa tietoa asunto-osakeyhtiöiden juridisista, verotuksellisista ja kirjanpitoon liittyvistä reunaehdoista oman tonttinsa lisärakentamiseen. Korotushankkeissa lisäkerrokset voidaan tehdä joko erillisenä uutena asunto-osakeyhtiönä tai saman yhtiön laajenuksena. Sen sijaan rakennuttamiseen ei asunto-osakeyhtiön tulisi kiinteistöliiton suositusten mukaan ryhtyä.

Kevään aikana on ideoitu uusia toimintatapoja ja tavoitteena on järjestää kaupungin täydennysrakentamisprojektin, hissiprojektin ja lähiöprojektin toimesta alueellisia infotilaisuuksia lähiötalojen peruskorjaamisen, lisärakentamisen ja esteettömien ratkaisujen edistämiseksi. Tilaisuudet suunnataan alueiden asukkaille ja taloyhtiöiden hallituksille.

Lopuksi haluan todeta, että Helsingin maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2012, joka on valmiina päätöksentekoon, korostaa täydennysrakentamista kestävästä kaupunkikehityksestä edistäjänä. Siinä on

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

asetettu tavoitteeksi, että asuntorakentamisesta 30 % toteutuu täydennysrakentamisena.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1

[Valtuutettu Seija Muurisen kysymys](#)

26

Vastaus valtuutettu Yrjö Hakasen kysymykseen Tervalammen päihdekuntoutuksen jatkumisen turvaaminen

HEL 2012-007429 T 00 00 03

Sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan vastaus

Valtuutettu Yrjö Hakanen kysyy, miten kaupunki aikoo turvata Tervalammen päihdekuntoutuksen jatkumisen niin, että pitkäaikaista kuntoutusta on tarjolla vähintään nykyisessä laajuudessa.

Vastauksena sosiaali- ja terveystointa johtava apulaiskaupunginjohtaja toteaa sosiaaliviraston antaman lausunnon mukaisesti seuraavaa:

Päihdepalvelujen uudistaminen on sekä rakenteellisesti että sisällöllisesti valtakunnallinen haaste. On tullut tarvetta kehittää uudenlaisia, vaikuttavia, asiakkaiden tarpeita vastaavia palveluja lähellä heidän arkiympäristöään.

Sosiaalivirastossa päihdepalveluja on kehitetty jo usean vuoden ajan. Kehitystyön ja vähentyneen laitoshoidon kysynnän myötä paikkamäärää on voitu vähentää omassa toiminnassa vuosina 2008 – 2011 yhteensä 35 paikalla. Myös ostopalvelujen suunta on ollut laskeva. Avohuollon palveluja on samanaikaisesti vahvistettu ja monipuolistettu. Palvelujen sisällön kehittämistä edistää merkittävästi vuosina 2010 – 2011 toteutettu päihdepalvelujen innovatiivinen kilpailutus, jossa uusia palveluja kehitettiin asiakkaiden tarpeista lähtien yhdessä palveluntuottajien ja kokemusasiantuntijoiden kanssa.

Liikkuvia työmalleja on myös kehitetty. Päihdetyön osaamista ja palveluja on viety asiakkaille kotiin ja jalkauduttu myös Hietaniemenkadun palvelukeskukseen, kolmannen sektorin päiväkeskuksiin, asumispalveluihin ja terveysneuvontapiste Vinkkiin. Erityisenä pilottina on toiminut Terveysasema kuntalaisen käyttöliittymänä -hanke.

Asiakkaan kyky selviytyä arjessa kuntoutuksen jälkeen vahvistuu, jos kuntoutus toteutetaan asiakkaan arkiympäristössä: asiakas harjoittelee päihteetöntä arkea ja tutustuu lähialueensa vertaistuelliseen yhteisöön.

Helsinki tarvitsee vahvaa omaa laituskuntoutusta, jota on tarkoitus kehittää asiakaslähtöisesti yhdistämällä sosiaalihuollon päihdeosaaminen alan uusimpaan lääketieteelliseen tietämykseen.

Sosiaalilautakunnalle tehdään esitys Tervalammen kartanon paikkaluvun supistamisesta 108 paikasta 73 paikkaan. Avo- ja laitospalveluja kehitetään kokonaisuutena vastaamaan asiakkaiden tarpeita. Organi-

23.05.2012

saatiouudistuksen edetessä laitoskuntoutuksen tarvetta arvioidaan uudelleen osana päihdepalvelujen kokonaisuutta.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 [Valtuutettu Yrjö Hakasen kysymys](#)

27

Vastaus valtuutettu Kauko Koskisen kysymykseen lasten päivähoitopaikoista

HEL 2012-007434 T 00 00 03

Sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan vastaus

Valtuutettu Kauko Koskinen kysyy, miten kaupunki aikoo turvata päivähoitopaikat ensi syksynä kaikille hoitopaikkaa tarvitseville lapsille.

Vastauksena sosiaali- ja terveystointa johtava apulaiskaupunginjohtaja toteaa sosiaaliviraston antaman lausunnon mukaisesti seuraavaa:

Päivähoitolain mukaan kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on subjektiivinen oikeus kunnalliseen päivähoitoon tai vaihtoehtoisesti yksityisen hoidon tukeen perheiden valinnan mukaan. Kunnan tehtävänä on järjestää päivähoitopalveluita sen mukaan, kuinka perheet päivähoitopalveluja hakevat. Lasten päivähoitossa olevien lasten määrä on lisääntynyt jo usean vuoden aikana. Päivähoitopaikka on voitu osoittaa perheille tarpeen mukaan, mutta ei aina välttämättä siitä päiväkodista, mistä hoitoa on ensisijaisesti toivottu. Viimeisimmän asiakaskyselyn mukaan 92 % vastaajista oli tyytyväisiä saamaansa hoitopaikkaan.

Talousarvioesitykset laaditaan ottaen huomioon väestöennuste, strategiset tavoitteet, tuottavuus - ja työhyvinvointiohjelma, toiminnalliset muutokset sekä edellisen talousarvion toteutumisen ennuste. Samalla menot on suunniteltava annetun raamin mukaisesti. Tässä yhteydessä on tiedossa ollut väestöennuste päivähoitoikäisten lasten määrän kasvusta voitu ottaa huomioon. Määrärahoihin liittyvät suoritteet on kohdennettu hoitomuodoille niin, ettei annettu raamia ei ylity.

Päivähoidon vastuualue on onnistunut tavoitteen mukaisesti lisäämään yksityisen hoidon tuen käyttöä, ja monipuolistamaan palvelutarjontaa lisäämällä kerhotoimintaa. Pääosa perheistä kuitenkin valitsee kunnallisen päiväkotitai perhepäivähoidon, tästä syystä kunnallinen palvelun määrä on lisääntynyt.

Päivähoidon palvelutarve on kasvanut viime vuosina siinä määrin, että rakentamisohjelmaan sisältyneet tilahankkeet eivät ole yksin riittäneet päivähoitopalvelujen järjestämiseen, vaan on jouduttu ottamaan käyttöön muita tiloja pikaisesti. Osin tähän on myös vaikuttanut rakentamisohjelmassa olevien hankkeiden myöhentyminen sekä nykyisten tilojen kunto. Oman haasteen palvelutarpeeseen

vastaamiselle aiheuttaa se, että päivähoidon käyttöön sopivia tiloja ei ole helppo löytää, ja tarvittavat muutostyöt vievät aikaa.

Päivähoitojärjestelmän piirissä on keväällä 2012 noin tuhat lasta enemmän kuin viime vuonna samaan aikaan. Tällä hetkellä on suunnitelmat yhteensä noin 730 uuden tilapaikan lisäämisestä eri puolille kaupunkia syksyn 2012 ja kevään 2013 aikana.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1

[Valtuutettu Kauko Koskisen kysymys](#)